

Liikekumppanuustuen yleisehdot

Yleiset periaatteet

1. Finnpartnership-liikekumppanuusohjelman kautta myönnettävän tuen tavoite on lisätä suomalaisten ja kehitysmaiden yritysten ja muiden liiketoimintaa harjoittavien tai edistävien toimijoiden kaupallis-taloudellista yhteistyötä. Liikekumppanuustukea voi hakea kehitysmaihin suuntautuvaan yhteistyöhön, joka tähtää pitkäaikaisempaan liiketaloudellisesti kannattavaan kumppanuuteen. Liikekumppanuustuki on tarkoitettu siemenrahaksi pyrittäessä ensisijaisesti kaupalliselta rahoituspohjalta toteutuvaan liiketoimintaan, jolla on myös positiivisia kehitysvaikutuksia.

2. Ulkoasiainministeriö myöntää liikekumppanuustukea valtionavustuksena valtionavustuspäätöksessä mainittuun, hakijan itsenäisesti harjoittamaan kehitysyhteistyötoimintaan. Hakijana voi olla yritys tai muu toimija. Hakijan tulee osoittaa omaavansa liiketoimintakokemusta ja riittävää osaamista hankkeen toimialalta. Hakijalla tulee lisäksi olla riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit liikekumppanuustuella rahoitettavan suunnitelman toteuttamiseen. Hakijan tulisi siis olla mukana mahdollisessa toteutuksessa ja riskin jaossa; vain selvitystä tekevä konsultti ei voi hakea tukea.

Liikekumppanuustuen hakijasta/saajasta käytetään tarvittaessa valtionavustuspäätöksen liikekumppanuustuen ehtoja määrittelevissä liitteissä myös nimitystä ”yritys”. Yritys on itse täysin vastuussa vaikeuksista, vaateista ja muista seuraamuksista, jotka mahdollisesti aiheutuvat hankkeen toteuttamisesta. Yrityksellä voi olla yksi tai useampi yhteistyökumppani, joka voi olla joko rekisteröity ja toimintaa harjoittava tai vasta suunnitteilla oleva oikeussubjekti kohdemaassa. Yritys on ulkoasiainministeriöön nähden aina täysimääräisesti vastuussa tuen oikeasta käyttämisestä. Liikekumppanuustuki on valtionavustusta, jonka käytössä tulee noudattaa valtionavustuspäätöksessä ja sen liitteissä annettuja ehtoja ja valtionavustuslakia 688/2001. Yritys ei saa siirtää yhteistyökumppanilleen saamaansa liikekumppanuustukea. Liitteessä 2 on yksityiskohtaisesti liikekumppanuustuen hyväksyttävät kustannukset.

3. Ulkoasiainministeriön ja Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n (”Finnfund”) välisellä sopimuksella ulkoasiainministeriö on valtuuttanut Finnfundin hallinnoimaan Finnpartnership-liikekumppanuusohjelmaa vuosiksi 2010–2012. Kaikki liikekumppanuustukea koskevat kyselyt, ilmoitukset ja muutokset tulee esittää Finnfundille/Finnpartnershipille, joka toimii ulkoasiainministeriön valtuutettuna suhteessa yritykseen kaikissa liikekumppanuusohjelman toimenpään ja käytännön toteutukseen liittyvissä asioissa, jollei ulkoasiainministeriö muuta ilmoita. Liikekumppanuusohjelman yhteystiedot ovat Finnpartnership, c/o Finnfund, PL 391, 00121 Helsinki, puhelinnumero (09) 3484 3314, www.finnpartnership.fi ja fp@finnpartnership.fi.

4. Liikekumppanuudella tarkoitetaan suomalaisten ja kehitysmaalaisten yritysten ja muiden taloudellisten toimijoiden yhteistoimintaa, joka voi olla esimerkiksi yhteisyritys tai pitkäaikainen kehitysmaatuontisuhde. Muita mahdollisia toimintamuotoja voivat olla esimerkiksi kehitysmaakauppaan liittyvät hankintasopimukset, markkinointiin liittyvät franchising-sopimukset, teknologian käyttöön liittyvät lisenssit sekä kumppanuuteen perustuvat yhteisyritykset ja yhteensiittymät. Ulkoasiainministeriön myöntämällä tuella rahoitetun hankkeen toimintojen tulee olla sopusoinnussa Suomen kehitysyhteistyötä säätelevien virallisten periaatteiden kanssa. Kehitysyhteistyön yleiset päämäärät ovat: laajamittaisen köyhyyden vähentäminen, globaalien ympäristöuhkien torjuminen ja yhteiskunnallisen tasa-arvon, kansanvallan ja ihmisoikeuksien edistäminen. Toiminnan tarkoituksen, johon tukea on myönnetty, tulee olla yhteiskunnallisesti hyväksyttävää toimintaa. Yrityksen tulee hankkeen kohdemaassa noudattaa ao. maan lakeja. Yrityksen tulee noudattaa kaikkia relevanttia työsuojelua, yhteiskunnallisia asioita ja ympäristöä koskevia lakeja ja määräyksiä kohdemaassa.¹ Kaikissa hankkeeseen liittyvissä hankinnoissa ja muissa toimitissa yrityksen tulee noudattaa mm. hyvään hallintoon ja korruption vastaiseen toimintaan

¹ Lisätietoa Maailmanpankkiryhmään kuuluvan IFC:n (The International Finance Corporation) verkkosivuilla: <http://www.ifc.org/ifcext/sustainability.nsf/Content/PerformanceStandards>
<http://www.ifc.org/ifcext/sustainability.nsf/Content/EHSGuidelines>

liittyviä periaatteita. Yritys vakuuttaa, että yritys ja sen työntekijä/t liikekumppanuushankkeessa tai liikekumppanuustukea käyttäessään eivät ole syyllistyneet ja vakuuttavat, että eivät tule syyllistymään lahjontaan tai mihinkään sellaiseen toimintaan, jonka voidaan katsoa vääristävän hankkeeseen liittyviä hankintoja ja toimintoja tai olevan hyvän hallinnon vastaista. Yritys myös vakuuttaa tiedottavansa Finnfundia, jos on syytä epäillä sellaista tapahtuneen.

Tuen kohteet

5. Tuettavien hankkeiden kohdemaina voivat olla kaikki OECD:n DAC-kehitysmaaluettelossa (Development Assistance Committee) listatut maat. Päätöksenteossa käytetään sitä maalista, joka on voimassa silloin, kun Finnpartnership rekisteröi tukihakemuksen.

Tuettavan toiminnan tulee täyttää vähintään kohdemaan lainsäädännön vaatimukset, eikä sillä saa olla merkittäviä negatiivisia yhteiskunta- tai ympäristövaikutuksia². Finnpartnership sekä hakemuksia käsitellessään että myöhemmin hankesyklin aikana edellyttää, että ympäristö- ja yhteiskuntavastuunäkökohdat otetaan asiaankuuluvasti huomioon.

Tukea voi saada seuraavassa listassa määriteltyjen liikekumppanuushankkeiden valmistelusta ja liiketoiminnan kehittämistä syntyviin kustannuksiin:

- kehitysmaatoimijan kanssa perustettava yhteisyritys kehitysmaassa,
- suomalaisen yrityksen kehitysmaahan perustettava tytäryritys,
- kehitysmaatuontia Suomeen ja samalla mahdollisesti muihin maihin lisäävä hanke, jolla on kaupallista markkinapotentiaalia ja merkittäviä kehitysvaikutuksia (esim. kohdemaan tuotantorakenteen monipuolistaminen ja jalostusasteen nosto),
- muu pitkäaikaiseen liiketoimintaan tähtäävä kehitysmaahanke, johon liittyy esim. pitkäaikainen alihankinta, huolto-, franchise- tai lisensointisopimus,
- suomalaiseen kaupalliseen/tuotteistettuun ympäristöteknologiaan (esim. uusiutuva energiateknologia, energiatehokkuutta edistävä ja päästöjä vähentävä teknologia) ja muuhun luonnontaloudellisesti kestävästä kehityksestä edistävään teknologiaan liittyvät pilottihankkeet (suunnittelu- ja koulutuskustannukset ja muu pilotointiin liittyvä tekninen apu). Pilottihankkeiksi voidaan hyväksyä hankkeet joiden onnistuessaan voidaan olettaa johtavan liikekumppanuuteen.

TUEN MÄÄRÄ

6. Ulkoasiainministeriön myöntämän tuen määrä on korkeintaan 30–70 % kunkin hankkeen ministeriön hyväksymistä kokonaiskustannuksista riippuen hakijayrityksen koosta ja hankkeen kohdemaasta. Yrityksen omarahoitusosuus, joka ei saa olla tukimuotoista, on siten 70–30 %.

Tuen osuus	Alemman tulotason kehitysmaat**	Ylemmän tulotason kehitysmaat***
Pk-yritykset* Muut pienet ja keskisuuret toimijat	70 %	50 %
Muut toimijat	50 %	30 %

*EU:n pk-yritys -määritelmä:

- alle 250 työntekijää

- vuotuinen liikevaihto alle 50 milj. euroa tai taseen loppusumma alle 43 milj. euroa

- määritelmään vaikuttaa myös yrityksen suhde toisiin yrityksiin pääoman omistuksen, äänimäärän tai määräysvallan käyttöoikeuden osalta, ks. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sme_definition/sme_user_guide_fi.pdf

² Tällä viitataan sellaisten tuotteiden tuotantoon ja/tai kauppaan tai muuhun toimintaan, joka on Suomen tai kohdemaan lainsäädännön ja säännösten tai kansainvälisten sopimusten vastaista.

**Kattaa vähiten kehittyneet maat sekä muut alhaisen tulotason maat eli luokat *least developed countries (LDC)* ja *other low income countries (LIC)* OECD:n DAC-luokituksen mukaan.

***Kattaa alemman ja ylemmän keskitulotason kehitysmaat ja alueet eli luokat *lower middle income countries and territories* ja *upper middle income countries and territories* OECD:n DAC-luokituksen mukaan.

7. Ulkoministeriön tuki on de minimis -tukea, johon sovelletaan Euroopan yhteisöjen komission asetusta N:o 1998/2006, perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.

De minimis -asetuksen puitteissa yritykselle on mahdollista myöntää tukea enintään 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana. Summassa tulee huomioida kaikkien eri viranomaisten yhteensä de minimis -tukea kyseisenä ajanjaksona myöntämä rahoitus. Ulkoministeriön on saatava ennen tuen myöntämistä tukea hakevalta yritykseltä kirjallisessa tai sähköisessä muodossa ilmoitus muista vähämerkityksisistä tuista, jotka on saatu kahden edeltävän verovuoden ja kuluvan verovuoden aikana.

Asetusta sovelletaan yrityksille myönnettävään tukeen kaikilla aloilla lukuun ottamatta maatalouden alkutuotantoa, kalastus- ja vesiviljelyä sekä kivihiilialaa. Pääsäännöstä poiketen de minimis -tukea voidaan myöntää vain rajoitetusti seuraaville toimialoille: kalastus- ja vesiviljely (de minimis -raja 30 000 euroa) ja maatalouden alkutuotanto (de minimis -raja 7 500 euroa). Maantieliikenteen alalla ko. asetuksen mukainen enimmäismäärä on 100 000 euroa. Lisäksi pääsäännöstä poiketen de minimis -tukea ei voida myöntää lainkaan kivihiilitoimialalle sekä vientitukiin ja kotimaisten tuotteiden suosimiseen tuonnin kustannuksella. De minimis -tukea ei voida myöntää myöskään vaikeuksissa olevien yritysten tukemiseen (=yritys, jonka vaihtoehdot ovat yrityssaneeraus tai konkurssi). Kaikki de minimis -asetuksen soveltamista koskevat tiedot on tallennettava ja koottava. Tukea koskevat asiakirjat on säilytettävä 10 vuoden ajan tuen myöntämispäivästä. Säilytettävien asiakirjojen tulee sisältää kaikki tarvittavat tiedot sen osoittamiseksi, että de minimis -asetuksen vaatimuksia on noudatettu. Komission pyynnöstä tukea koskevat tiedot on voitava toimittaa 20 työpäivän kuluessa pyynnön esittämisestä.

TUEN KÄYTTÖ

Käyttötarkoitus

8. Liikekumppanuustukea saa käyttää ainoastaan siihen tarkoitukseen ja niihin kuluihin, joihin sitä on tukikomitean hyväksymän hakemuksen ja sen liitteenä olevan hankebudjetin mukaan haettu ja niiden perusteella valtionavustuspäätöksellä myönnetty.

Käyttötarkoituksen muutos

9. Mikäli hankkeen toimintasuunnitelma ja/tai hankebudjetti muuttuvat, tulee yrityksen hakea ulkoasiainministeriöltä lupaa muutokseen kirjallisesti ja aina etukäteen ennen kyseisen toiminnan aloittamista. Ulkoasiainministeriö on sopimuksella valtuuttanut Finnfundin hallinnoimaan liikekumppanuustukea, joten käyttötarkoituksen muutoksia koskevissa asioissa kirjalliset tiedustelut tulee osoittaa Finnfundille. Yhteyshenkilöt ovat kohdassa 3.

Käyttöaika

10. Myönnetty tuki tulee käyttää rekisteröintipäivän jälkeen, ja hakea maksettavaksi 24 kuukauden kuluessa valtionavustuspäätöksen tiedoksiannosta. Jollei muuta näytetä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välittäväksi. Mikäli yritys ei ole pyytänyt maksatusta myönnettyistä varoista määräpäivään mennessä, ulkoasiainministeriö voi purkaa nostamattomia varoja koskevat myöntöpäätöksensä ja kohdentaa näin vapautuneet määrärahat uudelleen.

Hyväksyttävät menot

11. Liikekumppanuustukea käytetään vain hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömiin ja kohtuullisiin menoihin, siten kuin tukikomiteassa hyväksytyssä hakemuksessa ja sen liitteenä olevassa hankebudjetissa on esitetty ja ulkoasiainministeriö on tukea myöntäessään edellyttänyt. Yrityksen tulee noudattaa toiminnassaan ja taloudenhoidossaan tarkoituksenmukaista säästäväisyyttä. Tukea myönnetään hankkeen rekisteröintipäivän jälkeen syntyneiden hyväksytyjen kustannusten mukaisesti. Liitteessä 2 on määritelty liikekumppanuustukeen hyväksyttävät kustannukset.

TUEN MAKSAMINEN

12. Tuki maksetaan kustannusten ajoittumisen perusteella yhdessä tai kahdessa erässä yrityksen ilmoittamalle pankkitilille. Ennen tuen maksamista yrityksen on palautettava ohjeiden mukaisesti allekirjoitettuna sitoumuslomake (Liite 6). Tuki on pyydettävä maksatukseen viimeistään 24 kuukauden kuluessa valtionavustuspäätöksen tiedoksiantopäivästä. Tuen maksatusta varten yrityksen on toimitettava Finnfundille asianmukaisesti täytettynä ulkoasiainministeriön ohjeiden mukainen maksatuspyyntö (liite 3 Maksatuspyyntölomake). Maksatuspyynnön tulee vastata tukikomitean hyväksymän hankebudjetin mukaisia hankkeen todellisia, maksettuja ja hyväksyttäviä kustannuksia (liite 2). Tuen maksamisen edellytyksenä on, että yritys toimittaa maksatuspyynnön yhteydessä ulkoasiainministeriön antamien ohjeiden mukaisesti loppuraportin, mikäli ensimmäisessä maksatuspyynnössä pyydetty summa ylittää 2/3 myönnetystä tuesta tai kun haetaan toista maksatusta tai viimeistään kun tuki raukeaa. Lisäksi tulee toimittaa tilintarkastuslausunto. Tilintarkastajalla on oltava KHT, HTM tai vastaava yrityksen rekisteröintimaan auktorisoitu tutkinto. Tilintarkastuslausunnon liitteenä toimitetaan täydennettynä liikekumppanuustuen tilintarkastuksen tarkistuslista (liite 4). Tarkemmat ohjeet tilintarkastuksesta ja raportoinnista tämän liitteen kohdissa 14–18, liitteessä 4 (Tilintarkastusohje ja tilintarkastuslausunnon malli) ja liitteessä 5 (Raportointiohje).

TUEN KÄYTÖN VALVONTA

Ulkoasiainministeriön valvontaoikeus

13. Ulkoasiainministeriöllä tai sen määräämällä edustajalla, valtiontalouden tarkastusvirastolla sekä valtiontilintarkastajilla on oikeus yrityksen tiloissa tai muutoin tarkastaa yrityksen koko kirjanpito, omaisuus ja muut tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä tarkastaa muutoinkin hankkeen toteutumista. Yritys on velvollinen antamaan ministeriölle ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot, tarkastukseen tarvittava aineisto sekä avustamaan muutoinkin tarkastuksen suorittamisessa.

Kirjanpito ja tilintarkastus

14. Hankkeen kirjanpidossa on noudatettava kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS) tai yrityksen rekisteröintimaan kansallisia kirjanpitosäädöksiä (esim. Suomen kirjanpitolaki ja -asetus) sekä hyvää kirjanpitoa. Hankkeen kirjanpito on järjestettävä siten, että tuen ja hankkeen kokonaisvarojen käyttöä koskevat tiedot ja tiliselvitykset sekä omarahoitus näkyvät erillisenä tilinä ja ne voidaan vaikeuksitta selvittää ja tarkastaa kirjanpidosta. Erillisen tilin alateilä tulisi mahdollisuuksien mukaan olla hankkeen kustannusarvion hyväksytyt menolajit. Tositteista tulee ilmetä kirjanpidon kannalta tarpeelliset tiedot ja ne tulee arkistoida ja säilyttää siten, että ne ovat ministeriön tarkastettavissa.

Tilintarkastus on suoritettava yleisesti hyväksytyjen tilintarkastusstandardien (4400) mukaan. Kirjanpidon ja tiliselvityksen tarkastus on järjestettävä asianmukaisesti ja siten, että kirjanpidon ja tiliselvityksen tarkastavat yrityksen valitsevat tilintarkastajat. Tilintarkastajalla on oltava KHT, HTM tai vastaava yrityksen rekisteröintimaan auktorisoitu tutkinto. Tilintarkastuksessa on käytettävä liitteen 4 mukaista tarkastuslistaa ja raportti on toimitettava liitteessä olevan mallin mukaisesti.

Tuen raportointi

15. Yrityksen on annettava Finnfundille kustakin hankkeesta hankkeen toimintaa ja varainkäyttöä koskeva loppuraportti ja kaksi seurantaraporttia. Loppuraportti on annettava siinä vaiheessa, kun hankkeelle myönnetystä tuesta pyydetään maksettavaksi 2/3 tai kun haetaan toista maksatusta, jonka pitää tapahtua 24 kuukauden kuluessa valtionavustuspäätöksen tiedoksiantopäivästä, tai viimeistään kun tuki erääntyy.

16. Yrityksen on annettava hankkeen seurantaraportit (yhteensä kaksi) siten, että ensimmäinen seurantaraportti toimitetaan viimeistään yhden vuoden kuluessa tuen erääntymisestä. Toinen seurantaraportti toimitetaan viimeistään yhden vuoden kuluessa ensimmäisen seurantaraportin jättämisestä.

17. Loppu- ja seurantaraportointi tehdään liitteen 5 Raportointiohjeen mukaisesti. Loppuraportti ja seurantaraportit toimitetaan kirjallisesti/sähköisesti Finnfundille.

18. Yrityksen tulee ilmoittaa kirjallisesti viipymättä Finnfundille ja ulkoasiainministeriölle hankkeen toteutusaikatauluun tai muusta tuen käyttöön olennaisesti vaikuttavasta muutoksesta.

EHTOJEN LAIMINLYÖNTI - TUEN PALAUTTAMINEN JA TUEN TAKAISINPERINTÄ

Ehtojen laiminlyönnin seuraamukset

19. Mikäli ulkoasiainministeriön asettamia ehtoja tuen käytölle ei ole noudatettu, ministeriö voi

- asettaa määräajan ehtojen täyttämiseksi,
- keskeyttää tuen maksamisen, sekä
- määrätä jo maksetun tuen palautettavaksi.

Maksatusten keskeytys

20. Ulkoasiainministeriö voi keskeyttää yritykselle myöntämänsä tuen maksatuksen, mikäli

- on perusteltua aihetta epäillä, että yritys ei menettele tuen käytölle asetettujen ehtojen mukaisesti,
- ne perusteet, joilla tuki on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet, tai
- Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

Tuen palauttaminen

21. Yritys on velvollinen viipymättä palauttamaan tuen tai sen osan,

- jonka se on saanut virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti,

Tuen takaisinperintä

22. Ulkoasiainministeriöllä on oikeus jättää myönnetty tuki maksamatta sekä periä jo maksettu tuki tai osa siitä takaisin korkoineen, jos havaitaan, että

- yritys on jättänyt palauttamatta kohdassa 21 palautettavaksi luokitellun tuen,
- yritys on käyttänyt tuen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin mihin se on myönnetty,
- yritys on tuen saamiseksi esittänyt väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen myöntämiseen, sen määrään tai ehtoihin tai salannut sellaisen seikan,
- yritys ei toimita edellä kohdissa 15, 16 ja 18 määritettyjä raporteja ja selvityksiä määräaikaan mennessä tai vaikeuttaa tuen käyttöä koskevia valvonta- ja/tai tarkastustoimenpiteitä,
- yritys on lopettanut tuen kohteena olleen toiminnan tai supistanut sitä olennaisesti tai luovuttanut sen toiselle,

- yritys on joutunut ulosottotoimenpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin tai muun vastaavan syyn vuoksi yrityksen kyky vastata tuen kohteena olevasta toiminnasta on heikentynyt,
- yritys jättää muutoin noudattamatta tuen käyttöä koskevia ulkoasiainministeriön asettamia ehtoja tai valtionavustuksia ja niiden täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä,
- Euroopan unionin lainsäädäntö sitä edellyttää, tai
- tuen maksamisen lopettamiseen tai takaisinperimiseen on valtionavustuksia ja niiden täytäntöönpanoa koskevien säännösten mukainen peruste tai muu edellisiin seikkoihin verrattava erityinen syy.

Korko

23. Valtionavustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittäväälle määrälle valtionavustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. (Valtionavustuslaki 688/2001 24 §)

MUUT TUEN KÄYTTÖÄ KOSKEVAT EHDOT

24. Ulkoasiainministeriön myöntämä liikekumppanuustuki on osa Suomen julkisen sektorin kehitysyhteistyötä ja se raportoidaan OECD:lle osana Suomen antamaa julkista kehitysapua.

25. Muilta osin noudatetaan Valtionavustuslaissa (N:o 688/01) ja sen nojalla annetuissa säädöksissä valtionavustuksia ja niiden täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä sekä liikekumppanuustukea koskevia sääntöjä ja ohjeita, jotka ovat löytyvät osoitteesta www.finnpartnership.fi tai ne voi myös pyytää osoitteesta Finnpartnership, c/o Finnfund, PL 391, 00121 Helsinki.